

Ändring av förordning om exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden

Utrikesdepartementet

2011-12-12

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 704 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden.

Sammanfattning

Kommissionens förslag till ändring av förordning (EG) nr 428/2009 (PDA-förordningen) innebär att befogenhet delegeras till Kommissionen att dels ändra bilaga I i PDA-förordningen i enlighet med de ändringar som kontinuerligt görs av kontrollistorna i de multilaterala exportkontrollregimerna, dels anta akter för att snabbt avlägsna destinationer och/eller produkter från tillämpningsområdet för EU:s nuvarande generella exporttillstånd.

1.1 Ärendets bakgrund

Beslut att kontrollera exporten av produkter med dubbla användningsområden fattas med konsensus i multilaterala exportkontrollregimer (Australiengruppen (AG) för biologiska och kemiska produkter, Nuclear Suppliers Group (NSG) för civila kärntekniska produkter, Missile Technology Control Regime (MTCR) och Wassenaar-arrangemanget (WA) för konventionella vapen samt varor och teknik med dubbla användningsområden). Syftet med dessa exportkontrollregimer är att begränsa risken för att känsliga produkter med dubbla användningsområden används för militära ändamål eller för kärnvapenspridning.

EU:s system för kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden i enlighet med förordning (EG) nr 428/2009 (PDA-förordningen) kräver tillstånd för export av produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga I till förordningen. Tekniska framsteg i dagens värld innebär att förteckningen över kontrollerade produkter regelbundet behöver uppdateras. Beslut enligt de multilaterala exportkontrollregimerna är inte rättsligt bindande, men i artikel 15 i förordningen anges det att ”förteckningen över produkter med dubbla användningsområden i bilaga I ska uppdateras i enlighet med de relevanta skyldigheter och åtaganden samt ändringar av dessa som medlemsstaterna har godtagit i egenskap av medlemmar i de internationella icke-spridningssystemen och överenskommelserna om exportkontroll eller genom ratificering av relevanta internationella fördrag”.

Respektive exportkontrollregim fattar beslut om sina respektive kontrollförteckningar en gång per år. Dessa uppdateringar behöver integreras i EU:s lagstiftning snabbt och regelbundet beroende på deras följder för säkerhet och handel. Å ena sidan betyder ett beslut av exportkontrollregimerna att lägga till nya produkter i kontrollförteckningarna att dessa ytterligare produkter också behöver kontrolleras av hela EU av säkerhetsskäl. Å andra sidan behöver ett beslut av exportkontrollregimerna att sluta kontrollera vissa produkter integreras i EU:s lagstiftning så snart som möjligt för att undvika onödig administration för EU:s exportörer.

I artikel 9.1 i förordningen anges det att gemenskapens generella exporttillstånd är ett av fyra tillgängliga typer av exporttillstånd som kan användas för att exportera produkter med dubbla användningsområden från EU. Bilaga II till PDA-förordningen innehåller EU:s generella exporttillstånd som för närvarande är i kraft. Gemenskapens generella exporttillstånd har visat sig vara mycket framgångsrika verktyg när det gäller att underlätta export av vissa produkter med låg risk till vissa destinationer. Kommissionen föreslog i december 2008 att sex nya generella gemenskapsexporttillstånd ska införas. Ett avtal rörande dessa nya tillstånd uppnåddes i mitten av 2011. Nedan följer en kort redogörelse för innebörden i dessa nya generella tillstånd.

- EU002 – Export av vissa produkter med dubbla användningsområden till vissa destinationer. Detta tillstånd omfattar i huvudsak ett antal produkter i kategori 1 (Särskilda material och tillhörande utrustning) och kategori 3 (Elektronik) som ursprungligen kontrollerats i exportkontrollregimen Wassenaar-arrangemanget och avser export till följande sex destinationer; Argentina, Kroatien, Island, Sydafrika, Sydkorea och Turkiet.
- EU003 – Export efter reparation/ersättning. Detta tillstånd gäller för tillståndspliktiga produkter som har fått exporttillstånd och exporterats men som skickas tillbaka till EU för underhåll, reparation eller ersättning och som sedan åter exporteras till den ursprungliga slutanvändaren. Detta EU-gemensamma generella exporttillstånd omfattar de flesta produkterna (dock med flera undantag) som förtecknas i bilaga I till PDA-förordningen. Tillståndet gäller för följande 24 destinationer; Albanien, Argentina, Bosnien och Hercegovina, Brasilien, Chile, Kina (inbegripet Hongkong och Macao), Kroatien, F.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Frankrikes utomeuropeiska territorier, Island, Indien, Kazakstan, Mexiko, Montenegro, Marocko, Ryssland, Serbien, Singapore, Sydafrika, Sydkorea, Tunisien, Turkiet, Ukraina och Förenade Arabemiraten.

- EU004 – Tillfällig export för utställningar och mässor. Detta tillstånd gäller tillfällig export för utställningar och mässor och omfattar de flesta produkterna (dock med flera undantag) som förtecknas i bilaga I till PDA-förordningen. Tillståndet gäller för följande 24 destinationer; Albanien, Argentina, Bosnien och Hercegovina, Brasilien, Chile, Kina (inbegripet Hongkong och Macao), Kroatien, F.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Frankrikes utomeuropeiska territorier, Island, Indien, Kazakstan, Mexiko, Montenegro, Marocko, Ryssland, Serbien, Singapore, Sydafrika, Sydkorea, Tunisien, Turkiet, Ukraina och Förenade Arabemiraten.
- EU005 – Telekommunikation. Detta tillstånd omfattar några produkter i kategori 5 del 1 (Telekommunikation) och avser export till följande nio destinationer; Argentina, Kina (inbegripet Hongkong och Macao), Kroatien, Indien, Ryssland, Sydafrika, Sydkorea, Turkiet och Ukraina.
- EU006 – Kemikalier. Detta tillstånd omfattar ett flertal kemikalier under kontrolltexterna 1C350, 1C450.a och 1C450.b i kategori 1 (Särskilda material och tillhörande utrustning) och avser export till följande sex destinationer; Argentina, Kroatien, Island, Sydkorea, Turkiet och Ukraina.

Innehållet i de nuvarande och framtida generella exporttillstånden som EU beviljar behöver kontinuerligt övervakas för att säkerställa att enbart transaktioner med låg risk täcks av tillstånden. Mot bakgrund av den snabba utvecklingstakten i världen, anser Kommissionen att det finns ett behov att säkerställa att EU:s generella exporttillstånd snabbt kan ändras när det gäller tillämpningsområdet för destinationer och produkter, så att förändrade globala omständigheter på rätt sätt kan återspeglas i EU:s exportkontrollsystem. Kommissionen menar att det kan finnas ett behov av att ta bort vissa destinationer och/eller produkter från tillstånden, särskilt om förändrade omständigheter visar att förenklade exporttransaktioner inte

längre bör godkännas enligt ett EU:s generella exporttillstånd för en viss destination och/eller produkt.

1.2 Förslagets innehåll

Europaparlamentet och rådet behandlar för närvarande två lagstiftningsförslag om ändringar av förordning (EG) nr 428/2009 (PDA-förordningen). Det första förslaget (KOM(2008) 854) syftar till att EU inför nya generella exporttillstånd. Europaparlamentet röstade för förslaget den 27 september 2011. När det väl har antagits kommer den ändrade förordningen också att innebära ändringar av den terminologi som används i PDA-förordningen (hänvisningar till gemenskapen kommer att ändras till unionen där så är möjligt). Det andra förslaget (KOM(2010) 509) syftar till en uppdatering av EU:s kontrollförteckning genom ett införande av ändringar som överenskommit i de multilaterala exportkontrollregimerna under 2009. Europaparlamentet röstade för förslaget den 13 september 2011.

För att säkerställa regelbundna uppdateringar av EU:s kontrollförteckning i enlighet med de skyldigheter och åtaganden som medlemsstaterna har inom ramen för de internationella exportkontrollsystem, anser Kommissionen att befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör delegeras till Kommissionen när det gäller ändring av bilaga I till PDA-förordningen inom tillämpningsområdet för artikel 15 i förordningen. Det anses vara av särskild betydelse att Kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inbegripet på expertnivå.

Vidare, för att möjliggöra en snabb reaktion från EU på ändrade förhållanden när det gäller bedömningen av hur känslig exporten enligt EU:s generella exporttillstånd är, anser Kommissionen att befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör delegeras till Kommissionen när det gäller ändring av bilaga II till PDA-förordningen rörande borttagandet av destinationer och/eller produkter från tillämpningsområdet för EU:s generella exporttillstånd. Med tanke på att sådana ändringar endast bör göras till följd av en bedömning av ökad risk för den aktuella exporten och att den fortsatta användningen av generella exporttillstånd för denna export skulle kunna få en negativ effekt på

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Kommissionen följande:

1. befogenheten att anta akter bör delegeras till Kommissionen när det gäller ändring av bilaga I till PDA-förordningen för att säkerställa regelbundna uppdateringar av EU:s kontrollförteckning i enlighet med de skyldigheter och åtaganden som medlemsstaterna har inom ramen för de internationella exportkontrollsystem
2. befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör delegeras till Kommissionen när det gäller ändring av bilaga II till PDA-förordningen för att snabbt avlägsna destinationer och/eller produkter från tillämpningsområdet för EU:s nuvarande generella exporttillstånd.

Dessa förslag föranleder följande ändringar i PDA-förordningen:

I artikel 9 punkt 1 ska följande stycken läggas till i slutet:

”Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23a om borttagande av destinationer och produkter från tillämpningsområdet för EU:s generella exporttillstånd som anges i bilaga II.”

I artikel 15 ska följande punkt läggas till som punkt 3:

”3. Kommissionen ska ha befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23a om uppdatering av förteckningen över produkter med dubbla användningsområden i bilaga I. Uppdateringen av bilaga I ska utföras inom det tillämpningsområde som anges i punkt 1.”

Följande artikel ska införas som artikel 23a:

- ”1. Kommissionens befogenhet att anta delegerade akter gäller på de villkor som fastställs i denna artikel.
2. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 9.1 och 15.3 ska ges på obestämd tid från och med den dag förordning (EU) nr ... träder i kraft [den här förordningen].

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 9.1 och 15.3 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallande avslutar delegeringen av de befogenheter som anges i beslutet. Det får verkan dagen efter det att beslutet har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, eller vid en senare tidpunkt som anges i beslutet. Beslutet påverkar inte sådana delegerade akter som redan trätt i kraft.
4. När Kommissionen antagit en delegerad akt ska den samtidigt underrätta Europaparlamentet och rådet.
5. En delegerad akt som antagits i enlighet med artiklarna 9.1 och 15.3 ska träda i kraft endast om Europaparlamentet eller rådet gjort några invändningar inom två månader efter det att anmäldes till Europaparlamentet och rådet, eller om Europaparlamentet och rådet, innan den perioden löpt ut, har informerat Kommissionen om att de inte har några invändningar. Perioden ska förlängas med två månader på initiativ av Europaparlamentet eller rådet.”

Följande artikel ska införas som artikel 23b:

- ”1. Delegerade akter som antagits enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge som ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Akten ska överlämnas till Europaparlamentet och rådet tillsammans med en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.
2. Europaparlamentet eller rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 23a.5. I ett sådant fall ska Kommissionen upphäva akten utan dröjsmål så snart som Europaparlamentet eller rådet meddelat sitt beslut att invända mot akten.”

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

I PDA-förordningen anges de viktigaste inslagen i EU:s system för kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden medan största delen av det praktiska genomförandet och definitionen av ytterligare åtgärder åligger medlemsstaterna. Exportkontrollen regleras idag av lagen (2000:1064) om exportkontroll m.m. av produkter med dubbla användningsområden. Inga följdändringar i svensk lagstiftning väntas.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Inga budgetära konsekvenser såvitt kan bedömas.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget att Kommissionen ges befogenhet att ändra bilaga I genom det föreslagna förfarandet. Det är enligt regeringens uppfattning av stor vikt att de ändringar som genomförs i de olika exportkontrollregimerna snarast införs i bilaga I till PDA-förordningen, bl.a. för att säkerställa att Sverige och andra berörda EU-länder kan efterleva sina förpliktelser i de olika exportkontrollregimerna och att inte kontrollera produkter när så inte anses nödvändigt vilket skulle medföra att onödig administration för EU:s exportörer kan undvikas .

Vidare välkomnar regeringen förslaget att Kommissionen kan ta bort ett visst destinationsland eller en viss produkt från någon av gemenskapens generella tillstånd. Då det följer av den föreslagna artikel 23a pkt 5 att en akt som antagits med stöd av det föreslagna förfarandet ska träda i kraft endast om Europaparlamentet eller rådet inte har gjort några invändningar inom en viss tid finner regeringen att medlemsstaterna därigenom har möjlighet att påverka ett beslut som de anser felaktigt.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Övriga medlemsstaters ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Kommissionen är som förslagsställare drivande i frågan. Övriga relevanta institutioner har ännu inte givit uttryck för någon ståndpunkt.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har remitterats till de två berörda tillståndsmyndigheterna Inspektionen för Strategiska produkter (ISP) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). ISP och SSM stödjer förslaget.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Enligt artikel 15 i förordning (EG) nr 428/2009 ska bilaga I uppdateras i enlighet med de relevanta skyldigheter och åtaganden samt ändringar av dessa som medlemsstaterna har godtagit i egenskap av medlemmar i de internationella icke-spridningssystemen och överenskommelserna om exportkontroll eller genom ratificering av relevanta internationella fördrag.

Befogenheten att anta akter kan delegeras till Kommissionen i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när det gäller ändring av bilaga I till förordning (EG) nr 428/2009 inom tillämpningsområdet för artikel 15 i förordningen samt när det gäller ändring av bilaga II till förordning (EG) nr 428/2009 rörande borttagandet av destinationer och/eller produkter från tillämpningsområdet för EU:s generella exporttillstånd.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej aktuellt. Förslaget rör handel där gemenskapen har exklusiv kompetens varvid frågor om subsidiaritet och proportionalitet ej behöver beaktas.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget presenterades i rådsarbetsgruppen för produkter med dubbla användningsområden onsdagen den 30 november 2011 för en initial diskussion om förslaget. Europaparlamentet kommer att utse en rapportör för fortsatt behandling av ärendet.

4.2 Fackuttryck/termer

Produkter med dubbla användningsområden (PDA) är produkter som kan användas för både civila- och militära ändamål.

Gemenskapens generella exporttillstånd: Ett exporttillstånd för export till vissa destinationsländer som är tillgängligt för alla exportörer som uppfyller villkoren för användningen av ett sådant tillstånd. Idag har endast ett sådant tillstånd utfärdats EU 001. EU001 omfattar alla produkter i bilaga I till rådsförordningen med undantagna för är alla produkter i bilaga IV och tolv särskilt angivna produkttyper. Tillståndet är giltigt för export till följande destinationer: Amerikas förenta stater, Australien, Japan, Kanada, Nya Zeeland, Norge och Schweiz.